

Ilmasto- ja ympäristövaikutuksista yleisesti

MITÄ ILMASTOVAIKUTUKSET OVAT

- Kun puhutaan ilmastovaikutuksista, tarkoitetaan yleensä hiilijalanjälkeä.
- Hiilijalanjälki tarkoittaa yksittäisen ihmisen, yrityksen tai muun organisaation toiminnasta aiheutuvaa hiilikuormaa.
- Hiilikuormalla viitataan kasvihuonekaasuihin, joista tunnetuin on hiilidioksidi. Kasvihuonekaasuja on muitakin, esimerkiksi metaani.
- Kasvihuonekaasut muunnetaan laskennallisesti hiilidioksidiksi, jotta saadaan kaikkia kasvihuonekaasuja koskeva yhteinen mittari. Tätä kutsutaan hiilidioksidiekvivalentiksi.

HILIDIOKSIDIEVIVALENTTI

- Kasvihuonekaasupäästöjen yhteismitta, jonka avulla voidaan laskea yhteen eri kasvihuonekaasujen päästöjen vaikutus kasvihuoneilmaston voimistumiseen.
- Hiilidioksidiekvivalentti **CO₂e** on ilmastotieteessä käytetty suure, joka kuvaa ihmisen tuottamien kasvihuonekaasujen ilmastovaikutusta. Ilmastovaikutuksella tarkoitetaan kasvihuonekaasujen yhteenlaskettua globaalia ilmastoja lämmittävää vaikutusta.
- Päästöistä puhuttaessa hiilidioksidiekvivalentit ilmaistaan massana (esim. kiloa tai tonnia vuodessa) siten, että muiden kasvihuonekaasujen vaikutus on muunnettu vastaamaan hiilidioksidin ilmastovaikutusta sadan vuoden tarkastelujaksolla.

HIILIPÄÄSTÖT

- Fossiilisten polttoaineiden polttaminen
 - Polttomoottoriajoneuvot
 - Työkoneet
 - Kiinteistöjen lämmitys
 - Sähkön tuotanto uusiutumattomista, fossiilista lähteistä
- Maankäyttö esim. kaivostoiminnassa, kaavoituksessa ja rakentamisessa, peltomaan raivauksessa ja muokkauksessa, soiden kuivaamisessa, metsien hakkuissa
 - Energiatuotanto
 - Raaka-ainetuotanto
 - Rakentaminen
 - Ruokatuotanto

HIILINEILUT

- Hiilinieluista puhutaan, kun hiiltä estetään vapautumasta ilmakehään tai sitä sidotaan ilmakehästä.
- Olemassa olevia hiilinieluja ovat esimerkiksi luonnontilaiset metsät ja suot.
- Hiilen vapautumista estetään jättämällä talousmetsät kaatamatta tai pitäytymällä raivaamasta uutta peltomaata metsistä tai soista.
- Ilmakehästä sidotaan hiiltä istuttamalla puita paljaille alueille ja ennallistamalla soita.

Nettonieluilla tarkoitetaan kasvillisuuden sitoman hiilen ja hakkuiden, maankäytön yms. aiheuttaman päästön välistä suhdetta, joka on negatiivinen. Nettonielu tarkoittaa, että hiiltä sidotaan enemmän kuin sitä vapautuu tarkasteltavassa prosessissa, toiminnassa tai mekanismissa.

EKOKRIISI

- ▶ Ilmastovaikutusten lisäksi ihmisen toiminta vaikuttaa ympäristöön monin tavoin. Puhutaan ympäristövaikutuksista, luonnon monimuotoisuuden hiipumisesta ja kuudennesta sukupolvelta. Yhteisesti näitä voidaan nimittää ekokriisiksi.
- ▶ Biodiversiteetti eli biologisen elämän moninaisuus planeetallamme on heikentynyt huolestuttavan nopeasti. Muutos johtuu pääasiassa ihmisen toimista ja niiden seurauksista, kuten maankäytön muutoksista, saastumisesta ja ilmastonmuutoksesta.

LUONTOKATO

- ▶ Luonnonvaraisten kasvien ja eläinten elinolosuhteet hupenevat, kun puita kasvatetaan teollisuuden tarpeisiin, soita kuivatetaan energiatuotantoon ja peltomaita raivataan rehutautantoon ja laidunmaiksi.
- ▶ Moderni tehotuotanto köyhdyttää maaperää, jota ravitaan teollisilla lannoitteilla, jotka puolestaan valuvat vesistöihin rehevöittäen ne.
- ▶ Lukuisten pieneliöiden ja hyönteisten elinympäristöt hiipuvat samaan aikaan kun kasviensuojeluaineet myrkyttävät eläimet. Puhutaan jo pölyttäjäkadosta.

MAAPALLON NISÄKKÄÄT PAINON MUKAAN

- ▶ 96 % maapallon nisäkkäiden massasta on ihmisiä ja tuotantoeläimiä
 - Tuotantoeläimiä on 60 %
 - Ihmisiä on 36 %
- ▶ Luonnonvaraisia nisäkkäitä on 4 %
- ▶ Ihmisen tuotantoeläiminä kasvatamat linnut kattavat 70 % maailman lintujen biomassasta 30 % on vilttejä lintuja.
- ▶ 83 % planeetan ruoantuotantoon soveltuvasta maapinta-alasta käytetään rehutautantoon 70 miljardille tuotantoeläimelle.

MITÄ YHDISTYS VOI TEHDÄ

- ▶ huolehtia oman tontin kuntoon: hankinnat, sitoumukset
- ▶ vaikuttaa kunnalliseen päätöksentekoon vanhusneuvostojen ja muiden organisaatioiden kautta
- ▶ kannustaa jäsenistöään kohti hiilineutraalia ja kestävää elämäntapaa
- ▶ järjestää opintokerhoja, työpajoja, keskusteluja, toimintaa
- ▶ osallistua kansalaisaktiivismin ja vaikuttamisen keinoin yhdessä muiden tahojen kanssa
- ▶ haastaa jäsenistöä, muita järjestöjä esim. sitoumukset, vetoamukset ja haasteet